Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 986 Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Strategie voor gendergelijkheid 2026-2030

C **BRIEF VAN DE EUROPESE COMMISSIE**

Aan de voorzitters van de vaste commissies voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en voor Justitie en Veiligheid

Cc: Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 13 oktober 2026

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar brief over de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's inzake de strategie voor gendergelijkheid 2026-2030 (COM(2026) 113 final).

Met de strategie voor gendergelijkheid 2026-2030 ("de strategie") wordt de langetermijnvisie van de routekaart voor vrouwenrechten, die in 2025 door alle lidstaten is goedgekeurd, omgezet in een reeks concrete maatregelen om de komende vijf jaar vooruitgang te kunnen boeken op het gebied van gendergelijkheid. Hiermee wordt gevolg gegeven aan de oproep van voorzitter Von der Leyen in de politieke beleidslijnen voor 2024-2029 om vrouwenrechten over de hele lijn te verbeteren. Gendergelijkheid is van cruciaal belang om de democratie en de rechtsstaat te beschermen, de sociale cohesie te versterken en de veiligheid en het concurrentievermogen te vergroten. Toch verloopt de vooruitgang richting een samenleving met gelijke kansen voor mannen en vrouwen nog altijd traag. Volgens een schatting van het Europees Instituut voor gendergelijkheid duurt het in het huidige tempo nog 50 jaar voordat we volledige gendergelijkheid bereiken. Nu er een steeds grotere tegenbeweging op gang komt die de reeds geboekte vooruitgang in gevaar brengt, biedt de strategie een coherent en ambitieus antwoord, waarmee de EU er nogmaals blijk van geeft dat ze zich blijft inzetten om een echte Unie van gelijkheid tot stand te brengen. In de strategie worden concrete maatregelen uiteengezet om gendergelijkheid een plaats te geven in elk aspect van het leven. Deze maatregelen hebben betrekking op de beginselen van de routekaart en op gendergelijkheid in het externe optreden van de EU. Er wordt prioriteit gegeven aan maatregelen op belangrijke aandachtsgebieden, zoals de bestrijding van gendergerelateerd geweld, de gezondheid van vrouwen, economische empowerment en gelijkheid in de zorg. De strategie moet ook gelijke arbeidskansen, inclusief onderwijs van hoge kwaliteit en de veilige en actieve deelname van vrouwen aan het openbare en politieke leven bevorderen.

De Commissie neemt de bezorgdheid van de Eerste Kamer over de strategie serieus en zou graag de navolgende toelichting willen geven.

De Eerste Kamer vraagt of de strategie niet kan leiden tot onnodig onderscheid, stigmatisering en het tegenover elkaar zetten van groepen. De Commissie is van mening dat de strategie gebaseerd is op een streven naar gelijkheid, waardigheid en sociale cohesie en rekening houdt met de uiteenlopende realiteiten en ervaringen van vrouwen en meisjes. In de strategie wordt erkend dat ongelijkheden kunnen worden beïnvloed door verschillende sociale omstandigheden. Daarom wordt in de strategie een intersectioneel perspectief gehanteerd dat meer inzicht geeft in hoe verschillende vormen van benadeling op elkaar kunnen inwerken, zodat structurele belemmeringen op gebieden als werkgelegenheid, zorg, gezondheid, onderwijs, veiligheid en politieke participatie kunnen worden aangepakt. Door een intersectionele benadering te gebruiken en gendergelijkheid in meerdere beleidsterreinen te integreren, pakt de strategie de onderliggende oorzaken van discriminatie en stigmatisering – en dus niet alleen de gevolgen ervan – op inclusieve wijze aan.

Wat betreft de bezorgdheid over de financiële middelen voor de uitvoering van deze strategie, wil de Commissie benadrukken dat gelijkheid en non-discriminatie fundamentele waarden van de EU zijn en als grondrechten zijn verankerd in de Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Overeenkomstig de politieke beleidslijnen 2024-2029[1] van voorzitter Von der Leyen blijft de Commissie zich inzetten voor de totstandbrenging van een Unie van gelijkheid, onder meer door de uitdagingen voor lhbtiq+'ers aan te pakken.

Daartoe heeft de Commissie op 8 oktober 2025 de strategie voor gelijkheid van lhbtiq+'ers 2026-2030[2] vastgesteld, die voortbouwt op de strategie voor de periode 2020-2025[3]. De nieuwe strategie heeft tot doel om lhbtiq+'ers te beschermen tegen geweld, ervoor te zorgen dat ze in vrijheid en gelijkheid kunnen leven en belanghebbenden op alle niveaus bij deze zaak te betrekken. In dat kader blijft de Commissie zich inzetten om de gelijkheid en non-discriminatie van lhbtiq+'ers onder de
aandacht te brengen, onder meer met promotieactiviteiten en -materiaal. De uitvoering van de EU-beleidskaders op het gebied van gelijkheid, waaronder die van lhbtiq+'ers, wordt ondersteund met specifieke financiering, bijvoorbeeld via het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" (CERV). Acties die in het kader van het CERV worden gefinancierd, moeten passen bij de doelstellingen van dit programma, waarvoor het Europees Parlement en de Raad een financieringsverordening hebben vastgesteld, en bij de werkprogramma's die volgens de toepasselijke procedures zijn vastgesteld.

Wat betreft de bezorgdheid dat homofobie, onderdrukking van vrouwen en bedreigingen van Joodse gemeenschappen uit bepaalde groepen kunnen voortkomen, herhaalt de Commissie dat zij vastbesloten is alle vormen van racisme, haat en discriminatie te bestrijden met een maatschappijbrede aanpak. Het EU-beleid inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen, de bestrijding van discriminatie jegens lhbtiq+'ers en de bestrijding van antisemitisme en moslimhaat is op iedereen van toepassing, ongeacht godsdienst of achtergrond. De Commissie zet zich in voor de bescherming en bevordering van de waarden van de EU en de grondrechten die zijn verankerd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Wat betreft de bezorgdheid dat de maatregelen in het kader van de strategie bepaalde personen of groepen zouden kunnen voortrekken, wil de Commissie uitleggen dat artikel 157, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie positieve actie toestaat. De lidstaten mogen namelijk maatregelen handhaven of aannemen waarbij specifieke voordelen

[1] https://commission.europa.eu/document/download/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_nl?filename=Political%20Guidelines%202024-2029_NL.pdf.
[2] https://commission.europa.eu/publications/lgbtiq-equality-strategy-2026-2030-0_en?prefLang=nl.
[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0698.

worden ingesteld om de uitoefening van een beroepsactiviteit door het ondervertegenwoordigde geslacht te vergemakkelijken of om nadelen in de beroepsloopbaan te voorkomen of te compenseren. In artikel 23 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie is bepaald dat de gelijkheid van
vrouwen en mannen op alle gebieden moet worden gewaarborgd en dat het gelijkheidsbeginsel niet belet dat er maatregelen gehandhaafd of genomen worden waarbij specifieke voordelen worden ingesteld ten gunste van het ondervertegenwoordigde geslacht. Deze aanpak wordt ook gevolgd in de strategie en is door het Hof van Justitie van de Europese Unie goedgekeurd.

Wat betreft straffen voor gewelddaden en bedreigingen die voortkomen uit haat jegens bepaalde groepen, wil de Commissie erop wijzen dat in Kaderbesluit 2008/913/JBZ betreffende de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht het publiekelijk aanzetten tot geweld of haat jegens een groep personen of leden van die groep, die op basis van ras, huidskleur, godsdienst, afstamming, dan wel nationale of etnische afkomst wordt gedefinieerd, wordt aangemerkt als een strafbaar feit. Dergelijke gedragingen moeten bestraft kunnen worden met doeltreffende,
evenredige en afschrikwekkende strafrechtelijke sancties. Het kaderbesluit verplicht de lidstaten ervoor te zorgen dat dergelijke gedragingen strafbaar worden gesteld met een maximum van ten minste 1 tot 3 jaar gevangenisstraf.

Bovendien verplicht het kaderbesluit de lidstaten ervoor te zorgen dat racistische en xenofobe motieven voor alle andere delicten als een verzwarende omstandigheid worden beschouwd, dan wel dat die motieven door de rechter in aanmerking kunnen worden genomen bij de bepaling van de strafmaat.

In Richtlijn (EU) 2024/1385 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld worden haatzaaiende uitlatingen op internet op grond van gender (d.w.z. het aanzetten tot geweld of haat jegens een op basis van gender gedefinieerde groep personen of een lid van een dergelijke groep, door het publiekelijk verspreiden door middel van ICT van materiaal waarin tot dergelijk geweld of dergelijke haat wordt aangezet) op EU-niveau aangemerkt als strafbaar feit. Op grond van de richtlijn zijn de lidstaten verplicht een dergelijk strafbaar feit te bestraffen met een maximumgevangenisstraf van ten minste één jaar.

Wat de financiële ondersteuning voor maatregelen ter uitvoering van de strategie betreft, wil de Commissie erop wijzen dat door de EU gefinancierde acties moeten voldoen aan de toepasselijke wettelijke, ethische en contractuele vereisten die zijn vastgesteld in de desbetreffende financieringsinstrumenten en in het Financieel Reglement, waaronder bepalingen inzake non-discriminatie, gelijke behandeling, gegevensbescherming en de bescherming van kwetsbare personen, indien van toepassing. Het is de verantwoordelijkheid van de begunstigden om de projecten uit te voeren op een manier die veilig en evenredig is en bij de doelgroep past.

Meer in het algemeen gaat de Commissie uit van een “do-no-harm”-benadering bij het opzetten en uitvoeren van door de Unie gefinancierde acties. In de praktijk kan dit bijvoorbeeld betekenen dat de mogelijke effecten op de doelgroep vooraf worden beoordeeld, gekwalificeerde beroepsbeoefenaars worden ingezet en empirisch onderbouwde methoden worden gebruikt, de deelnemers duidelijke informatie ontvangen, deelname vrijwillig is en deelnemers van te voren weten wat ze kunnen verwachten, er passende beschermingsprocedures zijn, er doorverwijzingstrajecten naar ondersteunende diensten beschikbaar zijn waar nodig en er manieren zijn waarop deelnemers veilig hun zorgen en klachten kunnen melden.

De Commissie zal nauwlettend blijven toezien op de kwaliteit en veiligheid van de ondersteunde activiteiten en, indien van toepassing, zorgen voor duidelijke richtsnoeren voor begunstigden inzake risicobeoordeling, bescherming en voorkoming van onbedoelde nadelige effecten, onder meer met betrekking tot geestelijk welzijn. Daarbij zal zij zich blijven laten leiden door de evenredigheid, de onderbouwing en de specifieke omstandigheden van elk programma en elke activiteit.

De Commissie neemt de opmerking over de uitvoering van de strategie en mogelijke geestelijke gezondheidsproblemen bij mensen in de doelgroep serieus en wil erop wijzen dat de strategie 2026-2030 voor het eerst een specifiek hoofdstuk over gezondheid bevat – een belangrijke stap voorwaarts voor de erkenning van gezondheid als een kernaspect van gendergelijkheid. Door de strategie expliciet af te stemmen op het beginsel dat elke vrouw recht heeft op de hoogst haalbare normen op het gebied van lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg, dat is opgenomen in de routekaart voor vrouwenrechten, geeft de strategie duidelijke politieke zichtbaarheid aan geestelijke gezondheid binnen de gelijkheidsagenda van de EU. De Eerste Kamer vraagt ook naar de financiering van gendergerichte activiteiten voor jonge kinderen. De strategie en de EU-strategie voor de rechten van het kind zijn gebaseerd op kernwaarden van de EU, namelijk gelijkheid, nondiscriminatie en kinderrechten, zoals verankerd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind, dat door alle EU-lidstaten is geratificeerd. Bij de door de EU gefinancierde activiteiten wordt rekening gehouden met de rechten van het kind. Ze moeten gelijke kansen ondersteunen, discriminatie voorkomen en inclusieve omgevingen bevorderen voor alle kinderen, overeenkomstig de subsidiariteits- en evenredigheidsbeginselen en het toepasselijke rechtskader. Organisaties die in het kader van het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” (CERV) activiteiten organiseren waaraan kinderen en jongeren (tot 18 jaar) deelnemen, moeten een kinderbeschermingsbeleid overleggen met daarin gedetailleerde informatie over onder meer personeelswerving, antecedentenonderzoeken (screening), rapportageregels en permanente educatie.

Wat betreft de zorgen uit het oogpunt van de subsidiariteit wijst de Commissie erop dat de activiteiten die voortkomen uit de strategie zijn bedoeld om een gemeenschappelijk EU-kader tot stand te brengen op gebieden waar gecoördineerde inspanningen een meerwaarde kunnen opleveren. De Commissie zorgt er ook voor dat de lidstaten van elkaar kunnen leren en goede praktijken kunnen uitwisselen en verleent financiële steun. Zo vult zij de nationale maatregelen aan zonder afbreuk te doen aan de primaire bevoegdheden van de lidstaten. De Commissie is zich ervan bewust dat de lidstaten reeds wetgeving en beleidsmaatregelen op het gebied van gendergelijkheid hebben. De strategie is juist ontworpen om voort te bouwen op deze bestaande inspanningen, opwaartse convergentie te stimuleren en een einde te maken aan hardnekkige ongelijkheden waarmee vrouwen en mannen in de hele Unie nog steeds te maken hebben. Het optreden van de Unie is in die zin bedoeld om nationale maatregelen aan te vullen door gemeenschappelijke doelstellingen vast te stellen, de handhaving van overeengekomen regels van de Unie aan te scherpen en samenwerking te bevorderen wanneer lidstaten met dezelfde uitdagingen geconfronteerd worden of wanneer er gemeenschappelijke normen nodig zijn voor de werking van de interne markt en de bescherming van de grondrechten.

De Commissie toetst elk initiatief in het kader van de strategie aan de beginselen van betere regelgeving en de rechtsgrondslagen van de Verdragen. In de strategie zijn daarom geen activiteiten opgenomen waarvoor harmonisatie nodig zou zijn op gebieden die in de eerste plaats

onder de nationale bevoegdheid vallen of die geen toereikende EU-rechtsgrondslag of EU-meerwaarde hebben.

Om ervoor te zorgen dat de in de strategie aangekondigde maatregelen daadwerkelijk ten goede komen aan de beoogde doelgroepen, wordt in de strategie een intersectionele benadering van gendergelijkheid gehanteerd. Deze benadering erkent dat geslacht en gender niet losstaan van andere discriminatiegronden, waardoor mensen specifieke ongelijkheden ondervinden en uiteenlopende ervaringen met discriminatie hebben.

De Commissie beoordeelt het effect van gendergerelateerde maatregelen aan de hand van alle relevante beschikbare gegevens van Eurostat en het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE). Het EIGE berekent als onderdeel van zijn werk rond de gendergelijkheidsindex ook specifieke indicatoren voor bepaalde aspecten van intersectionaliteit, ook al worden die niet meegenomen in de berekening van de index zelf.

De kwestie van schadelijke AI-toepassingen en de behoefte aan doeltreffende bescherming van vrouwen tegen AI-gegenereerd beeldmateriaal die in de brief aan de orde worden gesteld, neemt de Commissie uiterst serieus. Met de strategie bevestigt de Commissie opnieuw haar inzet voor het voorkomen en bestrijden van alle vormen van geweld tegen vrouwen, inclusief gendergerelateerd cybergeweld. Dit omvat ook het aanpakken van nieuwe digitale en aan AI gerelateerde risico’s die onevenredig groot kunnen zijn voor vrouwen en meisjes, zoals apps die kunnen worden gebruikt om seksueel expliciete deepfakes van vrouwen en kinderen te genereren.

De Commissie staat ook klaar om de lidstaten te ondersteunen bij de omzetting van Richtlijn (EU) 2024/1385, waarbij de meest wijdverbreide vormen van cybergeweld strafbaar worden gesteld, waaronder het zonder toestemming delen van beelden, video’s of ander materiaal dat door AI-systemen is vervalst of gewijzigd, waardoor het lijkt alsof een persoon seksueel expliciete handelingen verricht. Bovendien moet illegale inhoud op grond van de richtlijn onmiddellijk worden verwijderd, overeenkomstig de voorwaarden van artikel 9, lid 2, van Verordening (EU) 2022/2065, de digitaledienstenverordening en de specifieke beschermings- en ondersteuningsmaatregelen voor alle slachtoffers van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld zoals strafbaar gesteld op grond van het Unierecht of het nationale recht. De lidstaten moeten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking doen treden om uiterlijk op 14 juni 2027 aan deze eisen te voldoen.

Het waarborgen van een hoog niveau van bescherming van de grondrechten is bovendien een van de doelstellingen van de AI-verordening. Naar aanleiding van de omnibus inzake AI zijn de medewetgevers overeengekomen een nieuw verbod in te voeren op AI-systemen die intieme inhoud genereren of manipuleren zonder toestemming. Hierbij werd uitdrukkelijk erkend dat dergelijk materiaal een vorm is van seksueel geweld en misbruik tegen personen, met name vrouwen, en ernstige risico’s voor de gezondheid, de veiligheid en de grondrechten met zich meebrengt. Het nieuwe verbod verbetert de bescherming van vrouwen en meisjes, die onevenredig vaak het slachtoffer zijn van zonder toestemming gemaakte intieme deepfakes.

Het verbod zal van toepassing zijn wanneer het genereren of manipuleren van dergelijke inhoud het beoogde doel van het AI-systeem is, of wanneer het een redelijkerwijs te voorzien reproduceerbaar resultaat betreft en er geen redelijke en toereikende technische veiligheidsmaatregelen en andere waarborgen zijn om dit op betrouwbare wijze te voorkomen en om waargenomen of gemeld misbruik te corrigeren. Het verbod zal daarom de directe toegang tot AI-tools die dergelijk misbruik

op grote schaal mogelijk maken, beperken. Daarnaast moeten aanbieders van AI-systemen, ook die voor algemene doeleinden, verplicht doeltreffende waarborgen inbouwen. Het wordt ook verboden dergelijke systemen te gebruiken voor het zonder toestemming genereren van materiaal voor beroepsactiviteiten. Het verbod gaat in op 2 december 2026. De Commissie is van plan om nieuwe richtsnoeren te publiceren als aanvulling op haar richtsnoeren inzake verboden praktijken op het gebied van artificiële intelligentie.

Daarnaast moeten aanbieders van voor algemene doeleinden bestemde AI-modellen met systeemrisico's die systeemrisico's, waaronder ook het zonder toestemming genereren van intieme inhoud kan vallen, beoordelen en beperken. Deze regels zijn van toepassing sinds 2 augustus 2025 en worden gehandhaafd sinds 2 augustus 2026. Als deze regels niet worden nageleefd, kan dit resulteren in een boete van maximaal 3 % van de jaarlijkse totale wereldwijde omzet van de desbetreffende aanbieder in het voorgaande boekjaar of van 15 000 000 EUR als dat hoger is. Andere deepfakes die niet onder het verbod vallen, moeten op grond van de AI-verordening verplicht van een markering of label worden voorzien. De Commissie vergemakkelijkt de naleving van deze transparantieverplichtingen door middel van de praktijkcode inzake transparantie van door AI gegenereerde inhoud en de richtsnoeren inzake artikel 50 van de AIverordening.

Verder moeten zeer grote onlineplatforms en zeer grote onlinezoekmachines op grond van de artikelen 34 en 35 van de digitaledienstenverordening systeemrisico's in kaart brengen, analyseren en beoordelen en vervolgens redelijke, evenredige en doeltreffende maatregelen nemen om die risico's te beperken. Negatieve effecten in verband met gendergerelateerd geweld, de bescherming van de volksgezondheid en minderjarigen, en ernstige negatieve gevolgen voor het lichamelijke en geestelijke welzijn van een persoon worden beschouwd als systeemrisico's die krachtens de digitaledienstenverordening moeten worden beperkt. Ook moeten alle onlineplatforms meldings- en actiemechanismen invoeren waarmee iedereen illegale inhoud kan melden. De platforms moeten ervoor zorgen dat deze mechanismen gemakkelijk toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn. Gebruikers en platforms worden ook ondersteund door betrouwbare flaggers. Dit zijn onafhankelijke deskundigen die bepaalde categorieën illegale inhoud opsporen, zoals haatzaaiende uitlatingen of cybergeweld. Onlineplatforms moeten de meldingen van flaggers met voorrang behandelen. De digitaledienstenverordening bevat ook verregaande transparantieverplichtingen die de transparantie over beslissingen van platforms op het gebied van inhoudsmoderatie moeten verbeteren, ook die in verband met gendergerelateerd geweld.

Bovendien is de Europese Commissie in januari 2026 een formeel onderzoek tegen X gestart in het kader van de digitaledienstenverordening. Dit nog lopende onderzoek gaat na of de onderneming de risico's in verband met de invoering van de functies van Grok op X in de EU naar behoren heeft beoordeeld en beperkt. Het gaat hierbij om risico's in verband met de verspreiding van illegale inhoud in de EU, zoals gemanipuleerde seksueel expliciete beelden en inhoud die als materiaal van seksueel misbruik van kinderen kan worden aangemerkt.

De Commissie erkent dat transparantie over AI-deepfakes nog niet voorkomt dat iemand schade wordt toegebracht. Daarom zullen de schadelijkste deepfakes, namelijk deepfakenaaktbeelden en seksueel expliciete deepfakes, worden verboden. De maatregelen uit hoofde van Richtlijn (EU) 2024/1385, de digitaledienstenverordening en de AIverordening dragen samen met de praktijkcode en richtsnoeren van de Commissie bij tot een doeltreffende bescherming tegen misbruik door met AI gegenereerd seksueel beeldmateriaal.

De Commissie hoopt dat zij de vragen van de Eerste Kamer met deze uitleg heeft beantwoord en kijkt uit naar de verdere voortzetting van de politieke dialoog.

Maroš Šefčovič
Lid van de Commissie

Hadja Lahbib
Lid van de Commissie